

Amsterdam, 24 maart 1992

DE TOEKOMST

(MET NAME RAMPEN, EKONOMIE, DE ISLAM)

Zo, goedenavond vrienden. Zoals u weet, zijn wij niet alwetend of onfeilbaar. Dat zal u misschien bekend zijn, anders komt u er nog wel achter, dus denkt u in 's hemelsnaam zelf na over alles wat er gezegd wordt. We hebben een aantal verbindingen voor deze avond, het is niet zo groot als vroeger en we zullen proberen zo goed mogelijk uw onderwerp, uw vragen te behandelen, te beantwoorden. Waar we over gaan praten, ligt helemaal aan u, vertelt u het maar.

❖ *De toekomst; aandacht; de islam.*

Nou, ik zou dus zeggen dat u in de toekomst aandacht moet hebben voor wat er gebeurt in de islam. Ja, daar hebt u wel gelijk aan. Laten we zeggen: wat is de toekomst op het ogenblik?

En dan komen we tot de konklusie dat er een aantal punten zijn die een grote rol kunnen gaan spelen. In de eerste plaats: we krijgen een sterke afwijking van het normale klimaat en dat zal vooral zijn uitwerking hebben, denk ik, in Afrika, in delen van de Verenigde Staten, vooral het midden van de USA zal eveneens getroffen worden. En ook verder zullen de oogsten wat ongewoon uitvallen. Er zal dus in veel delen van de wereld een tekort aan voedingsmiddelen zijn. Andere delen van de wereld krijgen te maken met overstromingen en dat is ook al niet zo gunstig voor, wat noemt men het ook al weer, de economie. Economie is staatshuishoudkunde en wordt dus vooral gebruikt door mensen die van een goed huishouden nog nooit gehoord hebben, heb ik gehoord. Maar dat is in ieder geval punt een. Punt twee, we krijgen met een toenemende reeks van bevingen te maken. Ik vermoed dat die op de helft van 1993 hun hoogtepunt bereiken, maar met zekerheid durf ik dat niet te zeggen. Wel is bijna zeker dat zowel in de Middenlandse Zee als ook in Indië, Fillipijnen, vermoedelijk ook eilanden in de Stille Oceaan, vulkanische uitbarstingen voorkomen en bevingen. Het is héél waarschijnlijk dat ook ónderaards vulkanische werkingen ontstaan onder de oceanen. We moeten er rekening mee houden dat er meer dan normaal zeer grote vloedgolven voor zullen komen en onder meer, denk ik, dat daardoor Mexico wordt getroffen. Alles dus een beetje, moet ik zeggen, pessimistisch. Maar aan de andere kant: We hebben te maken met een wereld die materialistisch denken zó ver heeft doorgevoerd, dat ze bezig is zichzelf te gronde te richten. Wanneer er zoveel rampen komen, dan zal men meer geneigd zijn om, zonder alle bureaucratische procedures eerst af te wachten, iets te doen. Mensen die op het ogenblik denken: nou ja, mij gaat het goed en hopelijk gaat het jou ook goed, maar ik zal daar niet aan bijdragen of aan afdoen, die zullen dan ontdekken dat ze afhankelijk zijn van anderen en dat anderen van hén afhankelijk zijn. We krijgen dus mentaliteitsveranderingen die waarschijnlijk de eerstkomende zeven, acht jaar een steeds sterkere vorm aannemen. Dan hoor je de mensen zeggen: ja, er is zoveel fascisme, lievelingsterm. Vroeger was het kommunisme, nou is het fascisme. Er is zoveel fascisme overall. Ja, dat is logisch. De mensen hebben geleerd dat ze rechten hebben, zonder dat er op plichten is geweest. En wanneer je het zo bekijkt, dan móet daar iets aan gebeuren. En de mensen die het meest daaronder lijden, die zullen waarschijnlijk het hardste schreeuwen. En zolang ze alleen schreeuwen, is het niet erg, als ze nou slaan, wordt het serieus. We moeten rekenen met onrust, bevolkingsgroepen die met elkaar botsen in praktisch alle landen ter wereld. Dat is heus niet alleen in Rusland, dat overigens binnenkort toch ook weer een nieuwe vorm vindt van samenwerking. En daar zouden we kunnen zeggen komt eindelijk de grote graanproduktie weer redelijk goed op gang. Iets wat in deze jaren erg belangrijk kan zijn. Dan kijken we eens naar het Midden-Oosten. We hebben daar het fundamentalisme, dat steeds sterker wordt. Waarom? Omdat de wereld de mensen géén houvast biedt, wat het geloof wél doet. Omdat de wijze waarop willekeurig geregeerd wordt, voor hen mínder aanvaardbaar is dan een strenge discipline die door de wetten van Mohammed en de zijnen wordt opgelegd. Dat fundamentalisme, dat is helemaal niet zo wreed en tegen alles gericht als men zou veronderstellen. Maar het gaat uit van een eigen reeks wetten die niets meer te maken hebben met, wat men volgens romeins recht bijvoorbeeld, zou verwachten. U weet, uw eigen rechtspleging is uiteindelijk op het romeins recht gebaseerd. Dus ook hier vragen we ons ook weer af: wat gaat er gebeuren? Op het ogenblik zijn er heel veel mensen die het

fundamentalisme gebruiken om voor zichzelf een machtspositie te veroveren, maar dat wordt minder en niet meer. Er zullen grote problemen ontstaan, zeker wanneer de Verenigde Staten, nolens volens, zich moet keren naar de eigen binnenlandse noden. Dan zal de druk die men uitoefent, het politieagentje spelen, afnemen. En wanneer dat gebeurt, dan is het mogelijk dat een aantal heethoofden Israël in héél grote moeilijkheden brengen. Dan hebben we nog te maken met de diktators, welwillend of anderszins, het loopt van filosofen tot Saddam Hoessein, bij wijze van spreken. Deze willen elk op hun eigen manier groot zijn. Grootheid kun je bereiken door macht en bezit. Saddam Hoessein is niet één persoon, hij is een hele familie. En zolang die familie niet fundamentalistisch denkt, dan bent u nog goed af, want de fundamentalisten zullen proberen om ook in Irak steeds grotere greep op de gang van zaken te krijgen. En ze zullen daardoor steeds wreder worden vervolgd en onderdrukt. Realiseer u dat even allemaal en u zult zeggen: nou ja, het Midden-Oosten wordt zeer warrig. De kans dat daar wat oorlogen uitbreken is zeker niet nil. Ik acht de kans dat er een oorlog met Israël uitbreekt, binnen tien jaar, ongeveer vier op vijf. Er is één kansje op de vijf dat het niet gebeurt. Dan zitten we verder met de noden van Afrika: We krijgen te maken met het opdringen van al die volkeren die voor de droogte wegvluchten. Europa zal niet in staat zijn om die mensen allemaal te helpen. Het is heel waarschijnlijk dat ze terecht komen in gebieden als bijvoorbeeld de Soedan en dergelijke. Van daaruit zullen ze alles doen om dat nog rijke westen te bereiken. Maar we moeten er ook rekening mee houden dat bijvoorbeeld aids op het ogenblik zo ver is gevorderd dat in Afrika één op de tien personen als besmet mag worden beschouwd. Ik heb het hierover de ingeborenen. Wanneer die mensen hier komen en dat blijkt op den duur dat hier aids wordt verbreid, ja, dan kunnen ook daar weer allerhand moeilijkheden komen en ik vermoed deze in Zuid-Europa. Noord-Europa heeft wat te lijden onder ongewone hevige zomers en hevige winters, dus niet zoals de afgelopen winter. Die was toevallig net met een baaldag op vakantie, maar werkelijk winters, waarbij dus onbetrouwbaar weer optreedt, waarbij het ene ogenblik alles dik onder de sneeuw ligt, het volgende ogenblik alles wegdooit. En dat op bevroren grond, kan erg leuk worden. Dus als we dat zo bekijken... Dat geldt trouwens ook voor een groot gedeelte van Canada. Wat Alaska betreft, zou ik erbij willen voegen: het heeft kans dat het grote schade oploopt als gevolg van aardbevingen van zeer grote intensiteit, ik denk dus van zeven-negen tot negen-twee, precies weten doen wij dat ook niet. En dat zal wel eens ook daar allerhand onaangenaamheden kunnen veroorzaken. China wordt ook gekonfronteerd met een aantal dingen waar het niet op heeft gerekend, onder andere ook droogte, maar daarnaast plotselinge en dagenlang durende heftige regenval. En dan zouden ook bepaalde stuwbekkenprogramma's en dergelijke wel eens even van de kaart geveegd kunnen worden en zou de Yang-tse weer eens de ouderwets overstromende rivier worden. Nou ja, als je dus zegt: toekomst, dan zeg ik in feite konflikt. Konflikt met de natuur, konflikt tussen mensen onderling. Enige oplossing: een steeds intensere en volledige samenwerking. Niet meer: 'ik wil houden wat ik heb', maar: 'hoe kunnen we samenleven van hetgeen wij samen hebben'. En dat is een heel ander iets. Geestelijk gezien heeft dat natuurlijk ook wel bepaalde consequenties, want waar moet je in deze tijd vooral op letten?

In de eerste plaats natuurlijk op wat er in die wereld gebeurt. O, ik denk dat we aan het einde van de maand weer horen dat ergens de aarde gebeefd heeft. Waarschijnlijk zult u daarna met steeds grotere regelmaat dergelijke berichten horen. Maar we moeten ons afvragen: wat kunnen wij dóen? En dan blijkt dat je het niet van boven af kunt organiseren. Je kunt niet gaan staan schreeuwen met duizend man dat iets moet gebeuren, want dan gebeurt er nog niets. Er moet een verandering van sociale structuur plaatsvinden en wel in dier voege dat technokraten en bureaucraten worden teruggewezen naar hun feitelijke functie, registratie, en eventueel het aangeven van datgene wat op dit moment bereikt kan worden. Niet datgene wat over honderd jaar misschien eens belangrijk zou kunnen zijn. Ik denk dat een dergelijke mentaliteitsverandering in bepaalde regeringen nu al aardig begint op te komen. O ja, natuurlijk, we houden Brussel en de NATO en de NAVO, dat zijn instellingen die nodig zijn: waar kun je anders je afgedankte ministers en zo kwijt, nietwaar. Maar alles bij elkaar wordt de registrerende functie van de staat minder belangrijk, terwijl gelijktijdig de ontwikkelingen die feitelijk plaatsvinden steeds belangrijker worden. Dat houdt in dat we natuurlijk weer te maken krijgen met een aantal opportunisten; dat weet u ook wel. Maar opportunisme op zichzelfe kán ertoe voeren dat bepaalde conflicten duidelijk worden. En dan begin ik mij af te vragen of in deze zogenaamd christelijke wereld enig christelijk fundamentalisme misschien ook noodzakelijk zou zijn. En dan niet in de zin van: we doen wat de paus zegt, maar we doen voor onze naasten wat Jezus geleerd heeft dat we voor die naaste moeten doen. En als je zover begint te komen, dan zul

je ook vanzelf zeggen: ja, maar ik kan dat niet alleen maar met stoffelijke middelen af. Ik moet gaan werken met geestelijke middelen; en dat kun je nou lekker niet georganiseerd doen. Er zijn mensen die denken dat het kan, maar het is niet zo. Elke mens moet zijn eigen ontwikkeling volgen, maar elke mens kan erbij proberen zichzelf een beetje een te voelen met de kosmos en een beetje meer te reageren volgens hetgeen hij innerlijk voelt als juist en een klein beetje minder volgens datgene wat van hem verwacht wordt.

Dat zal ongetwijfeld grote veranderingen brengen. Ik denk bijvoorbeeld aan een toename van kleine bedrijven, - die kunnen zich namelijk zeer snel aanpassen -, en een afkalven van de bureaucratisch topzware internationals. En dat houdt in dat invloed die op het ogenblik wordt uitgeoefend uit zuiver zakelijk inzicht langzaam maar zeker vervangen wordt door een reageren op de werkelijke behoeften, noden en noodzaak. En waar je dat bereiken kunt, daar krijg je als vanzelf het gevoel: er moet iets meer zijn, ik moet met mijn gevoelens méér kunnen doen. De nieuwe tijd wordt een tijd waarin veel van wat nú magie heet, algemeen gebruikelijk gaat worden. En dan niet: ik ga toveren, maar: ik voel aan. Ik heb een perceptie ten aanzien van een ontwikkeling, ik houd rekening met alles wat er in en rond mij is. Ik druk alles uit wat in mij bestaat, en niet datgene wat men van mij verwacht. En zeker, dan zullen er weer mensen zijn die zeggen: ja, maar wij hebben het systeem nodig. En de een die roept naar Marx en Engels, de ander naar de bijbel, de Koran of de oepanishaden of wat dan ook. (De zendavesta(?) zal ook nog weer op de voorgrond komen, in bepaalde landen). Maar goed, een boek kan je wel een béeld geven waarin je je wereld uit kunt drukken, maar het is niet gelijktijdig de wereld waarin je werkelijk kunt leven. Dan moeten we dus onze omschrijving van de wereld van toepassing verklaren op de wereld waarin wij leven. We geloven niet meer, we dóen. Wij zeggen niet meer dat er eens wonderen waren, we proberen te beseffen dat wonderen ook vandaag aan de dag mogelijk zijn. We gaan niet meer vechten over: wat is duister en wat is licht, wat is goed en wat is kwaad. We zullen zeggen: Wie een ander schaadt, is voor ons mensen schadelijk, dus kwaad. En wie voor anderen onbelangrijk, onbetekend is of zelfs betekenis gewint in de goeie zin, die is volgens ons goed, maar het zegt niets over de mensen. Het zegt alleen iets over een relatie met ons, met onze gemeenschap. En wanneer je zover bent - en dan zijn we waarschijnlijk al aardig bij het jaar 2000 -, dan zullen we ontdekken dat de mensen niet helemaal alleen in de wereldruimte bestaan. Ik neem aan dat er nog t.v. zal zijn in die tijd en misschien dat sommigen onder u het nog meemaken dat een bezoeker van een vreemde planeet zichzelf toont - en via een vertaalapparaat of een tolk of wat anders - het woord tot u richt om te zeggen: jullie zijn niet alleen, wij zijn niet alleen. Wij kunnen elkaar helpen door elkaars denkbeelden over te nemen.

Je kunt natuurlijk wel denken: hè, god, we moeten exporteren, een vreemdeling. Hebben we nog een stel oude filmpjes van de Dikke en de Dunne? Daar gaat het niet om. Of ze zullen muziek misschien mooi vinden. Ze zullen een filmpje ook wel kunnen waarderen misschien, ofschoon zij het misschien als drama zien en wij als humor. Maar denkbeelden, andere benaderingen, andere wijzen van productie, van materiaalverwerking, van materiaalbehandeling, andere inzichten in het wezen van plantengroei, van dieren, van de natuur, van, wat we noemen, ekologisch evenwicht. En ik denk dat ook dát een grote rol gaat spelen, want dan zijn wij van een hele hoop homocentrische dénkbeelden af, dat het alleen de mens is. En dan leren de mensen misschien dat je moet kijken naar je kwaliteiten en je eigenschappen en niet naar je stellingen. Ik verwacht dat er een eeuw achteraan komt, die door velen die op het ogenblik lekker zitten, waarschijnlijk als chaotisch gekenmerkt wordt. Maar het einde van die chaos zal zijn vereenvoudiging van de samenleving. Geen absoluut langdurige wetten en dit en dat. Geen instellingen en subsidies meer. Gewoon: wat doen wij voor elkaar... Breng het weer terug naar de minimumnorm, mens als medemens, en maak er geen systeem van. Dat zal natuurlijk in het begin heel wat verwarring geven, nietwaar. De halve maan en het rode kruis en zo, die zullen waarschijnlijk zich afvragen wat ze nu moeten, met wie ze móeten onderhandelen. En als blijkt dat er niet onderhandeld hoeft te worden, maar alleen géhandeld, dan zouden dergelijke instellingen - bevrijd nu van een hele hoop bureaucratisch gedoe -, waarschijnlijk ook weer opbloeien. En ik denk dat de kerken dat ook zullen doen. Of het nu de islam is of het katholicisme of wat anders. Maar wat zullen zij bieden? Niet meer: leergezag, niet meer: gestrengheid, en ook niet meer: o, de duivel staat al te wachten om je zieltje te halen. Ze zullen zeggen: mens, kom tot óns, wees met ons stil en ontmoet de kracht waaruit je leeft. En als dat gebeurt, dan ontstaat er toch wel een geloof. Maar dan gaan we er niet over vechten of God nou een licht is of een mannetje met een baard. Zoals de mensen er tegenwoordig niet meer over vechten of er een mannetje op de maan zit of niet. Nee, men zal gewoon zeggen: nou ja, zo is dat. En als die God in mij, hoe ik hem ook uitbeeld, de

God in een ander kan ontmoeten, dan werkt God in ons. Dan zijn wij deel van een grotere kracht en dan kunnen we dus meer dan menselijk verwacht kan worden. Kijk, en daar gaat het om. Er zijn een hele hoop mensen die denken: ach, het gaat om riten. Nou, ik geloof dat je werkelijk niet aan riten hoeft te hangen. Een ritueel, dat is een soort korset, waarin je het geweten van een mens wringt. En heel vaak worden de veters zo sterk aangehaald dat de gelovigen vapers krijgen. Een geloof dat gelééfd wordt, brengt ook gemeenschap voort. Wij beleven onze god op een vergelijkbare wijze en daarom kunnen we gemakkelijker aanvoelen hoe die god in een ander leeft en werkt. Dan zullen we misschien zeggen: ja, natuurlijk, er is een wetenschap. Maar de wetenschap is er alleen maar om vast te stellen, niet om te dekreteren. Ze moet er zijn, natuurlijk, want bepaalde dingen hebben we algemeen nodig. Maar we vragen niet of ze alchemistisch tot stand komen of ze arationeel of irrationeel ontstaan... We vragen ons alleen: Wat hebben we nodig en wat betekent dat voor ons. Dat is een verloederde maatschappij, zeg. Als ik deze prognose hier uitspreek - dat is het uiteindelijk -, kan ik mij best voorstellen dat iemand van het CDA, die er half in gelooft, een beroerte krijgt. Maar daar gáát het nu juist om. U zegt: wat moeten we in die toekomst verwachten, wat moeten we denken van de islam? De islam is een geloof, net zoals het katholicisme. En het is net zo wreed als het katholicisme vroeger is geweest en het is net zo verdeeld als het christendom is geworden. Maar gaat het er niet om dat je gelooft in één kracht, één God, één werkelijk levende kracht in alle dingen. Dat je gelooft dat die God voor jou op een bepaalde wijze benaderbaar is. En als we dan zeggen: wat die God zegt is goed, want we kunnen onze medemensen, waar die God óók in leeft, niet opofferen. Dan komen we een stapje verder. U vraagt zich waarschijnlijk af: waar moet dat naar toe? Nou, ik zou zeggen: tot het jaar 2000 hebt u heus nog wel de nodige verwarringen te verwachten. Ik zie allerhand halve beelden van gekke dingen die er gaan gebeuren. Maar ja, uiteindelijk, er zijn zoveel gekke mensen, dat het misschien niet eens opvalt. Dus, het is een beetje dwaas, het is een beetje zonderling, maar gelijktijdig is het een vernieuwde ontwikkeling. Wat denkt u dat er op het ogenblik gebeurt. Kijk naar Nederland. Gemeentes hebben gezegd: ach, wij moeten schulden maken, want dan kunnen we goed zijn voor onze burgers. En de staat heeft gezegd: ach, wij moeten onze plannen waarmaken, we moeten de kiezers binden, dús moeten we lenen... Maar als u 100 miljoen leent, dan zal onder de huidige omstandigheden dat betekenen dat u aan het einde van het jaar 101 miljoen schuldig bent. Met andere woorden: je kunt zo niet doorgaan. Je kunt niet gaan werken met dromen en áls je dat ontdekt als staat: wat doe je dan? Dan verander je de waarde van de valuta. En dan kan het weer even. Maar als niemand de valuta meer vertrouwt, hoe kom je dan nog aan geld? Laten we eens eerlijk zijn. Hebt u een spaarrekening, ja? Op die spaarrekening krijgt u waarschijnlijk drie tot vier procent, tenzij het om grote bedragen gaat, dan kan het op het ogenblik oplopen tot zeven à acht procent, het ligt aan de tijd waarop het vaststaat, dat het vaststaat. Maar wat is de inflatie in Nederland?... Juist. Bijna vijf procent. Dat wil zeggen dat u voor het voorrecht om in plaats van vijf procent te verliezen van wat u hebt en nu maar één procent te verliezen, het gebruik van uw bezit aan een ander overlaat. Is het niet zo? Dat is economie. En ik, nou ja, als ik u begin te vervelen, dan roept u maar... Maar wat nou te denken van vakbonden. Ze zitten over de noodzaak van hogere lonen, ja, kan ik begrijpen. Een vakbondvertegenwoordiger is niet een vertegenwoordiger van de belangen van arbeiders, maar een opslagfabriek. Maar wat kóst het, want als zij met hun loon, ik noem maar wat, vier procent omhoog gaan, dan gaan de prijzen ook omhoog, maar niet met vier, maar met tenminste vijf procent. Dus ze krijgen steeds minder. Dat gelóven ze niet. Ze zullen er nog achter komen. Het is zo dat geld is een ruilmiddel. En de waarde van het ruilmiddel wordt niet door aantallen bepaald, maar door wat je kunt zeggen: de ruilwáárde, dus de koopkracht. En als de koopkracht minder wordt, is het geld minder waard. En als het geld minder waard is, dan kun je zeggen: ik wil méér hebben, maar dan wordt het nóg minder waard. Je kunt ook zeggen: ik wil een waardevaste munt hebben. En dan kun je bovendien daarmee heel vaak bereiken dat er werk is. Want werk wordt te duur. Op het ogenblik zie je overal steeds meer automaten werken. O, dat is zo goed voor de arbeiders. Ze hoeven hun handen niet meer vuil te maken. Dat is waar voor degenen die werk hebben. Maar hoe gaat het met die andere helft die ontslagen wordt daardoor?... Dat vraagt niemand zich af.

Kijk, en bij de islam hebben ze een heel handige opvatting, tenminste, ík vind hem handig. Ze zeggen: als je zondigt, dan straffen we volgens de zonde die je begaat. En nou ben ik het niet met hun register van zonden eens, ik zeg het er meteen bij. Maar je steelt, nou, dat heb je met die hand gedaan, die hand is dus de schuldige, die verwijderen we. Ja, nou ja, dat kun je hier in, nee, dat zou je hier niet kunnen doen, anders zouden een hoop kamerleden ineens de kop verliezen... (gelach). Maar islam zegt dus eigenlijk: oog om oog, tand om tand. Wij zeggen nog

steeds: ja, maar de liefde voor de naaste gaat voor. Dat kan alleen zolang de naaste die liefde waardig is. Kunt u het volgen? Met andere woorden: Op het ogenblik dat de naaste onrecht begaat dank zij onze goedheid, zijn wij de schuldigen. En als je daar eventjes verder mee gaat, dan zeg je: ja, dat oog om oog, tand om tand is misschien zo gek nog niet. Want dan kun je tenminste wéten: die kan ik niet vertrouwen en met die moet ik opletten. In deze maatschappij is het vertrouwen praktisch wég. Veel liefhebbers voor een gezellig wandelingetje door de stad 's avonds laat of door het Vondelpark, of mag je daar niet eens meer komen 's avonds laat..., dat is ook nog mogelijk. Ik wil maar zeggen: hoeveel mensen durven de straat niet meer op te gaan? Geen vertrouwen en dat is dus geen vertrouwen in de médemens, maar dat is ook geen vertrouwen in de bescherming die bijvoorbeeld de pólitie zou moeten geven.

Er zijn zoveel mensen die zeggen: ach, wat zal ik nog gaan stemmen? Dat is geen luiheid. Dat is doodgewoon: ze vertrouwen die politiek toch niet, dus waarom zouden ze zich nog moemaken?

Kijk, en dát gaat veranderen. Wanneer wij een samenleving worden, waarbij de mens steeds meer íngaat op de ínnerlijke waarde en betekenis van een ander, waarbij men steeds meer uitgaat van een werkelijkheid, van een verbondenheid, hoe die dan ook genoemd wordt, dan komen we ergens. Dan is dat niet alleen maar een materiële omkeer, dat is dan een werkelijke revolutie op psychisch niveau. En wanneer we díe bereiken, dan zijn we een heel eind verder. En dan zal er iets ontstaan wat in zichzelf waarschijnlijk net zo fundamentalistisch is als de islam. Maar het fundamentalisme bij ons zal dan zijn: Wanneer ik de wereld verplicht, verplicht ik mijzelf. Ik kan mij niet onttrekken aan mijn taak en verplichting, wanneer ik de wereld een wet opleg. Ik kan van níemand eisen wat ik zelf niet wil doen. Dat soort dingen. En als dat een fundament wordt, mensen, dat zijn wij al heel dicht bij een opbloei, die - waarschijnlijk, in deze jaren begint het allemaal al -, in 2020 werkelijk vorm en gestalte heeft. In 2050 langzaam maar zeker zich konkretiseert in een nieuwe vorm van samenleven en waarschijnlijk rond het jaar 2100 zover is gekomen, dat we zeggen: Er is een nieuwe mensheid aan het ontstaan. En ja, dan zult u zeggen: ja, maar we zitten op het ogenblik met de islam, en wat moeten we ermee? Als die mensen geloven in hun god en ze bidden tot die god, laat ze. U doet het toch ook? Als die mensen onderling volgens hun eigen wetten willen leven, laat ze. Zolang ze úw wetten niet schenden. Ze zijn uw gast. Want dat moeten we wel onthouden, hoor. Je moet nooit de visite uit laten maken wat er in je huishouden gebeurt. Als het zover komt, dan kun je beter gaan verhuizen. Dus: reëel blijven. Gewoon reëel. Geloven en hoe je je god noemt, interesseert me geen steek. Of je spreekt over Jaweh, Jehova, Allah of voor mijn part over Indra, Brahma of er zijn er ook, Tsjèta, en zelfs Beëlzebub. Het maakt mij niets uit hoe je het nóemt, want de naam bepaalt het niet. Het is het wézen dat je er zelf uit maakt en waaruit je leeft, dat bepalend is..

❖ *Hoe gaat het in de toekomst met de islam in Nederland?*

De islam in Nederland zal moeten leren dat ze gelijkgerechtigd is met alle andere geloven, maar geen eisen op kan leggen aan niet-gelovigen, zomin als andere geloven dat mogen.

❖ *En de islamitische scholen dan?*

Islamitische scholen zijn mijn inziens niet kwaad, want als je zegt dat de cultuur van een volk moet bewaard blijven, dan betekent dat ook onderricht, betekent dat ook de godsdienst daarvan. En uiteindelijk, hoeveel p.g.-schooltjes, hervormde schooltjes, katholieke schooltjes zijn er nog niet in Nederland, nietwaar? Daar kan best nog een soort bij. Maar en..

❖ *Integreren ze niet?*

Waarom moeten ze integreren? Laten ze zichzelf blijven. En laten ze zich houden aan de spelregels van de gastgever, maar geef ze dan ook het recht om zichzelf te zijn. Kijk, die schooltjes, ik vind ze best. Laten de ouders dat betalen. Begrijpt u wat ik bedoel? Er is een algemeen onderricht, best, maar dan zónder godsdienstige voorkeuren, zonder allerhand ideologische opbouw en gekwek, neemt u mij niet kwalijk... Nietwaar, ik heb soms het idee dat bepaalde onderwijzers, maar ook bepaalde ministers van onderwijs familie zijn van Donald Duck, als je hun uitingen hoort, maar realiseer je je: die school mag er zijn. En ik heb niets tegen een katholieke school, een meisjesschool, een hervormde school of wat anders. En wanneer zij, de ouders, willen beslissen dat het algemeen onderwijs, waartoe Nederland zich verplicht heeft, voor hen niet voldoende is, dan mogen ze zelf hun school beginnen. Laten ze zelf het personeel betalen, de leermiddelen. En als we heel goed zijn, misschien hebben we nog een oud gebouwtje waar ze in kunnen trekken, begrijpt u wat ik bedoel?

En dat is met kerken precies hetzelfde. Als een moslim werkelijk een moskee wil hebben en er is ruimte voor, laat hem er een bouwen. En als 'ie een ruimte kan vinden die er voor geschikt is, laat 'ie in een huis trekken en er daar een van maken. Dat is toch helemaal niet zo belangrijk? Máár: subsidieer het niet. Subsidieer ook andere godsdiensten, inclusief de hier gangbare, niet. Want het is dwaasheid om voor geloof en overtuiging van de één, de ander die heel anders denkt, te laten betalen. En wanneer je het zó oplost, dan is er ook geen sprake meer van diskriminatie. Dan is er geen concurrentiestrijd. Dan is er geen angst. En als iemand hier komt, nou ja, we willen hem heus wel een beetje helpen, maar laat dat helpen dan gewoon door partikulieren geschieden, vindt u niet? De gemeenschapsgelden zijn voor het volbrengen van bepaalde verplichtingen en diensten die het nederlandse volk betreffen. En als we gasten krijgen, ze zijn welkom. En als ze hier met het nederlandse volk gewerkt hebben, laten we zeggen vijf jaar, dan zeggen we: nou ja, goed, als je werkeloos wordt, zeg, je hebt met ons gewerkt, nou heb je ook recht op hulp. Maar als ze hier bínnenkomen, dan moeten we niet zeggen: ach, wat zielig. We zullen je dit geven, we zullen je dat geven, want je bent een arme vluchteling. Of je bent een illegaal, maar ja, we kunnen de illegalen er toch ook niet uitgooien. Dat is onzin. Als die mensen het zelf kunnen, láát ze. Als ze het niet zelf kunnen, laat ze gaan.

❖ *Ze spreken de taal niet eens, wat moeten ze hier doen?*

Als ze de taal niet spreken en ze willen hier werken, zullen ze moeten leren, nietwaar. En als ze dat niet willen en alleen maar een eigen ghetto hierop zetten, nou ja, dan heb ik er niets op tegen dat u dat ghetto verplaatst naar een gebied waar ze hun taal wél verstaan...

❖ *Maar nou zegt u de hele tijd hoe het volgens u zou moeten, maar kunt u nou ook in de toekomst zien hoe het zal gaan?*

Hoe het zal gaan? O, er komen heel wat conflicten en als je goed geluisterd hebt, dan hebt u mij horen zeggen dat er veel conflicten van bevolkingsgroepen zullen ontstaan. En wanneer we denken aan bijvoorbeeld de islamieten of de turken of hoe je het noemen wil, dan is dit een groep die sterk genoeg is om verweer te bieden, laten we dat niet vergeten. En die zullen vechten voor wat zij zien als hun recht, want die maffe Hollanders hebben ze zoveel gegeven en nu zouden ze het wég willen nemen?; dat kun je gewoon niet aksepterén. Dus, en dan is het aan de Nederlanders om zich niet te laten afpersen.

❖ *En beseffen ze dat tijdig?*

De nederlanders? Ze beseffen het op het ogenblik in bepaalde kringen heel goed, maar ze zijn niet bereid er iets aan te doen.

❖ *Welke kringen zijn het dan?*

U zult mij vergeven dat ik deze niet specifiek noem, maar tot zelfs in de hoogste regeringskringen begint dit begrip hand over hand toe te nemen. Maar er zijn zoveel mensen die schreeuwen dat dít moet gebeuren, dát moet gebeuren, zonder zich af te vragen wat het kost of waar het vandaan moet komen of dat het christelijk wel verantwoord is. Is het christelijk verantwoord om iemand tot pauper te maken?; en dat is wat jullie met je steunsysteem doen. Is het christelijk om iemand in een kerker te gooien, nee. Maar moet die daarom een eigen kamer met televisie hebben?.. Er zijn heus nog wel andere methoden. Het is misschien erg christelijk om te zeggen: ja, als je niet aan het werk kunt, dan moet je toch, als je zo oud bent, een eigen inkomen hebben. Ik zou zeggen: best, maar er is nog zoveel rotzooi op te ruimen in Nederland. Maak de wegen weer eens schoon, ga maar straatvegen, ga maar wieden, in de parken, kortom doe alles om het leven voor jezelf en anderen aangenamer te maken. En dan heb je meteen zóveel werk, dat je minder bier nodig hebt en dus beter uitkomt met hetgeen je krijgt. En dit zijn allemaal stellingen, ik weet, daar zal men het niet mee eens zijn. Maar het ís nu eenmaal zo. En dat besef groeit, ook bij de gewone mensen, ofschoon dat helaas niet de vorm aanneemt van een begrip voor de situatie, maar van een bijna onredelijk ressentement. Maar het groeit ook in hogere kringen waar men begrijpt dat men zo niet verder kan gaan. En als we gelijktijdig dan aan gaan voelen dat wij voor onze naasten mee aansprakelijk zijn, ook als het een turk is of een algerijn of een surinamer of wat dan ook, een spanjaard, een italiaan, noem ze maar op. Wij zijn mensen en we hebben een zekere verantwoordelijkheid tegenover onze medemensen. En onze medemensen zijn degenen die onze hulp vragen en nodig hebben. Laten we daar dan voor zorgen. Is het niet eenvoudig genoeg?

En dat is een begrip, geloof mij, dat hier en elders steeds meer begint te groeien. Maar degenen die daar geen raad mee weten, die tekenen opnieuw hakenkruisen, die stichten brandjes, die grijpen naar terreur, omdat ze niet weten hoe ze zich anders begrepen en gehoord kunnen

maken. Maar als er terreur is, dan is het ook de schuld van degenen die niet willen luisteren naar wat een ander te zeggen heeft. Die niet willen begrijpen wat een bepaalde toestand of situatie kan betekenen. En geloof me, er zijn heel veel turken, marokkanen, noem ze maar op, die hun eigen cultuur volgen, die toch de Nederlandse taal geleerd hebben, al is het misschien niet voldoende en die zich als mens en medemens tegenover anderen gedragen. En als ik dan naar *déze* kijk, dan zeg ik dat menige christen er een voorbeeld aan kan nemen. Maar je kunt ze niet allemaal over één kam scheren, zomin als je alle nederlanders over één kam kunt scheren. De enige die alles over één kam scheert, heet fiskus.. (gelach).

❖ *U had het net over god of het goddelijke, is het niet beter in dit verband meer te praten over het Onbekende om duidelijk te zijn daarin?*

Wanneer wij zeggen: god of het goddelijke, dan hebben wij het over een voorstelling ín onszelf. Wanneer wij zeggen: het onbekende, dan spreken wij níet over een voorstelling over onszelf. Het Onbekende is de werkelijkheid die achter alles staat. God is het beeld dat wij ons daarvan maken, hoe onvolledig ook. En daarom is het juist, wanneer wij spreken over het gedachtenleven om te spreken over god, godheden en dergelijke. En wanneer wij spreken over de kosmos, toe te geven dat wij het eigenlijk niet weten, dat we leven met denkbeelden en niet met een feitelijke werkelijkheid en dan zeggen we: het Onbekende.

❖ *Het is een beladen woord.*

Het is een beladen woord. Iemand heeft eens gezegd: God is de doodoener van mensen die hun zin willen doordrijven zonder redelijke argumenten daarvoor te kunnen aanvoeren. Die had groot gelijk. Maar 'god' is nu eenmaal de term die overal gebruikt wordt. Wanneer we begrepen willen worden, zullen we niet bang moeten zijn voor die term. Door de dingen anders te nóemen, verander je ze niet. Maar het onbekende is de werkelijkheid, dat ben ik met u eens. En al datgene wat wij van die werkelijkheid erváren, voegen we samen tot een soort samenhangende droom die we dan 'onze werkelijkheid' zijn gaan noemen. En dat is ook ons beeld van 'god', dat is onze beelden van hiernamaals en dergelijke, al die dingen.

❖ *Maar wek je dan niet illusies op?*

Hoe kun je illusies ópwekken als de hele wereld er altijd van geleefd heeft? Illusies opwekken, is dat misschien vertellen dat als je leeft volgens de normen van Marx en Engels, dat je kinderen het beter zullen hebben? Of is dat beloven dat als je voldoende nalaat aan de kerk, dat je vast in de hemel komt? Het ís illusies wekken, ja, in zekere zin. Maar het is gelijktijdig het stramien waarop uw hele werkelijkheid gebaseerd is. Als ik een muntstuk neem en ik zeg: dat is een kilo aardappelen waard, is dat dan zo? Als het zo is, eet het dan maar op en kijk eens of het je net zo op de maag ligt als een kilo aardappelen. Wij nóemen de dingen anders. U hebt een girorekening, ja? U hebt dus geld dat er eigenlijk niet is. U heeft dus geld wat opgeschreven staat, maar u kunt er wel iets mee kopen. Raar, hè? Dat komt omdat anderen de illusie delen dat het geld er wel is.

❖ *Wat is er dan geen illusie?*

Als je het zó wilt zeggen: het feit dat je jezelf als bestaand erkent, want om dat te kunnen doen, moet je er zĳn. Al het andere is in meerdere of mindere mate illusie, dus het baseren van je hele leven en instelling op een beperkt aantal gegevens omtrent de grote wereld die je in feite niet kunt beleven.

❖ *Is het zo dat een denkbeeld het lichaam heeft gekozen om er als mogelijkheid op deze wereld te leven, en....*

Ja, dat is heel erg moeilijk.

❖ *Heeft het steeds te maken met wat heet steeds de weerstand om dat te overwinnen, los te laten?*

Ik denk, en nu ga ik even heel voorzichtig zijn, we zijn net over illusies bezig. Ik denk zo en vermoed dat wij bestaan en dat ons bewustzijn uitmaakt in wat voor een wereld wij dĳnken te bestaan. En dat onze bevoertuigingen en dergelijke daar mede van afhankelijk zijn.

❖ *Was dat de dag voor de geboorte?*

Nou, van u durf ik het niet te zeggen. Maar wij nemen aan dat de geest er is vóór het lichaam. En wanneer dus de geest het lichaam kiest, dan volgt daaruit dat die geest een reeks vaste waarden wil hebben, die niet meer door z'n eigen gedachten zonder meer veranderd kunnen worden. En daardóór komt tot een concept, waarin een mate van vaste waarden en waarderingen kan bestaan en op grond dáárvan waarschijnlijk dan weer meer kan begrijpen van zijn werkelijk

bestaan als geest. Met andere woorden: wij beschouwen het bij ons als een soort leerschool en dan krijg je vakantie. Mensen noemen dat de hemel of zomerland of iets anders. Dus je kunt even tot jezelf komen en jezelf gaan realiseren wat voor jou, zoals je nu bent, dat alles betekent. Ben je dan bereid op grond daarvan een keuze te maken, dan kom je weer terecht in een andere wereld, dat kan een stoffelijk voertuig zijn, maar dat kan net zo goed een totaal ander bestaan zijn.

❖ *Wat voor soort bestaan..?*

Dat is afhankelijk van hetgeen je bent. Laat ik het zo zeggen: u zou een engel kunnen worden, ofschoon ik u weinig kans geef. Maar U zou een duivel kunnen worden en daar bent u ook niet slecht genoeg voor. Ja, neem me niet kwalijk. Dus het is niet waarschijnlijk, maar u zoudt een dergelijk wezen kunnen worden. U zoudt de natuurgeest kunnen worden en gaan leven in de wind of in de wateren of in de aarde of in het vuur. U zoudt net zo goed ergens een staatsburger kunnen worden van bijvoorbeeld Arcturus 13, een of andere planeet en dan denkt u dat u heel knap bent, maar als u uzelf met aardse ogen zou zien, zoud u meer op een insect lijken. Maar u zult daar dan in een bepaalde samenhang leren leven weer en daardoor mogelijkerwijze weer verder kunnen gaan.

❖ *Dus het stoffelijk bestaan is weer het foutje goedmaken? Is het steeds een fout goedmaken?*

Juist, kinderen die naar school gaan, gaan naar school om een fout goed te maken? Nee, om de fouten van hun onderwijzer over te nemen (gelach). En daardoor een aantal conflicten te ondergaan, waaruit ze lering kunnen trekken, wanneer ze verstandig genoeg zijn. Dus, kijk, we kunnen niet veel langer doorgaan zoals u zult begrijpen, maar ik vond het een erg leuk debat eigenlijk een klein beetje zo nu en dan.

❖ *Nog even, waarom teruggang van burokratie en materialisme ervoor zorgt dat de aardbevingen ook minder worden?*

Nee, dat heb ik niet gezegd. Ik heb wél gezegd dat door aardbevingen, rampen en natuurverschijnselen, de neiging van de burokratie zichzelf in stand houden door vertraging van haar tempo en het ingewikkelder maken van het nemen van maatregelen, langzaam maar zeker zal wegslijten, omdat men onmiddellijk moet reageren en dus niet meer daarover eindeloos kan vergaderen tegen hoge salarissen. Voldoende?

Nou, dan wilde ik het nu even afsluiten, want we zijn nu bezig geweest over allerhand dingen, over de toekomst, over de islam, we hebben het over alles en nog wat gehad. En dan denkt u misschien: ja, is het niet een beetje een allegaartje geworden? Ik denk, ben nog steeds voorzichtig, - ik denk dat wij door ons hier op deze wijze mee bezig houden, het voor onszelf mogelijk maken onszélf anders te zien. En wanneer een mens of een geest zichzelf anders leert zien, kan hij veranderen. Dat wil zeggen: hij kan gebruik maken van zijn werkelijke mogelijkheden in plaats van beperkt te worden door zijn eigen voorstelling van onvermogen. En de mensheid zál zijn werkelijke mogelijkheden en vermogens nodig hebben in de komende tijd en daarom hoop ik dat u er voor uzelf hier of daar iets in vindt, waaruit u lering kunt trekken of hoe dat heet. En zo u dat doet, probeer het om te zetten in de praktijk. Want niet hetgene wat je verkondigt, maar hetgene wat je bent; niet hetgene wat je waarheid noemt, maar hetgene je waarmaakt door je leven, is van belang. En wanneer u daar het mee eens kunt zijn, vrienden, dan hoop ik toch enig geestelijk voedsel te hebben aangedragen in een onderwerp waarin zeer veel materiële zaken mede ter sprake kwamen. Ik dank u in ieder geval voor de prettige discussie, zover je het discussie mag noemen natuurlijk, want daar kun je ook over van mening verschillen; mag allemaal. Maar ik vond het een soort discussie eigenlijk. Ik dank u voor uw aandachtig gehoor en ik hoop dat dit contact op enigerlei wijze voor ú betekenis heeft en u misschien iets meer doet beseffen van hetgeen u wezenlijk, diep in uzelf, bent. Ik dank u voor uw aandacht. Goedenavond.

VRAGENGEDEELTE

Goedenavond vrienden. Tja, u kunt in het tweede gedeelte vragen stellen. U krijgt antwoord zover dat mogelijk is; kan het niet, zeg ik het ook. Schriftelijke vragen gaan voorlopig voor, eerste vraag graag.

- ❖ *Bij de overgang wordt een tunnelervaring gerapporteerd waarbij je naar het licht valt of opstijgt tot de sfeer van je eigen niveau. Ook wordt gemeld dat je alleen maar uit je lichaam gaat en dat de omgeving zichtbaar blijft tot je wordt afgehaald. Ook zijn er boeken die melden dat sommige mensen tientallen jaren na hun dood in een illusie kunnen blijven zitten met hun besef. Zijn al deze varianten reëel en in welke gevallen komen bepaalde varianten voor?*

Tja, wanneer u al deze ervaringen opsomt, dan moeten we het volgende wel begrijpen. Afhalen betekent dat je dus buiten het lichaam bent vóór de lichamelijke dood optreedt. Wanneer echter een zekere zuurstofarmoede ontstaat en gelijktijdig een vermindering van de hartfunctie, zelfs wanneer u later gereanimeerd wordt, dan zult u het gevoel hebben dat u valt of omhoog valt, dat kan ook, en daarbij ervaart u het beruchte tunneleffect. U komt via dit tunneleffect, wanneer u overgaat, inderdaad in een wereld terecht die uw eigen niveau heeft en waarin u dan als het ware een soort embryonale positie gaat innemen om het afgelopen leven nog eventjes te overdenken. Wordt u afgehaald, dan ligt dit enigszins anders. U bent niet betrokken bij het stervensproces. U ervaart vaag de lichamelijke reacties, maar u bent in contact met anderen en daardoor blijft uw realiteitszin een andere. Het kan ook zijn dat u op uw sterfbed, bijvoorbeeld door problemen of de behoefte om nog iets te doen of te zeggen, of misschien een emotie van behoorlijke sterkte dus eigenlijk uittreedt op het ogenblik dat het lichaam zijn functie vertraagt. In dat geval blijft het probleem u bezighouden en is het mogelijk dat u langere tijd dus met dat probleem blijft worstelen, probeerend dat op te lossen, maar niet in staat bent werkelijk in te grijpen in de wereld die u nog steeds als werkelijk de uwe aanvoelt. Ik heb dus drie gevallen genomen. Er zijn vele varianten hierop denkbaar, maar in alle gevallen geldt dus dat de beleving van het sterven bepalend is voor al datgene wat je als ego daarna ondergaat. Verder kan worden gesteld dat de sfeer waar je hoort, in feite alleen maar is: het aanduiden van de hoeveelheid contacten die je ondergaat en kunt aanvaarden na de dood. Is dit voldoende?

- ❖ *Bepaalde ingewijden of verlichte mensen kunnen kennis nemen van de geschiedenis door direkt te putten uit een kosmisch archief genaamd 'akasha kroniek'. Wat is dit voor iets en is het soms gewoon een ander woord voor de bron welke door anderen gewoon wordt genoemd: God?*

Nee, 'akasha kroniek' is in feite het tijdloze, waarin alle gebeuren aanwezig is, zover het gerealiseerd werd. Er zijn dus bepaalde fasen, die, omdat er geen bewustzijn ze gerealiseerd heeft, moeilijk kenbaar zijn. Je kunt ín deze kroniek als het ware aflezen. Maar als u het hebt over zien in de toekomst, kunt u het zich eenvoudiger zo voorstellen: de lijn 'tijd' waarlangs het bewustzijn zich gelijkmatig in een bepaalde richting beweegt, is niet van kracht op het ogenblik dat de lichamelijke en de tijdgebondenheid daarmee gepaard gaande, verdwijnen. Op dát ogenblik kan een willekeurig punt op die tijdslijn worden aangesneden. Het is echter zelden een volledig beeld, meestal is het een momentbeeld, bijvoorbeeld: u droomt dat u iemand ontmoet, snikkende, die u vertelt, dat haar zoon zojuist is gevallen aan een front. Uw konklusie is: er zal dan oorlog zijn. En u kunt op grond daarvan iets voorspellen, natuurlijk, maar u kunt het ook mis hebben, want het kan wel een of ander front zijn geweest dat niets met strijd heeft te maken, maar bijvoorbeeld met een brand, iets anders. Ik wil dus maar zeggen: dergelijke prognosen op grond van visioenen zijn niet bepaald betrouwbaar. Bovendien zullen, wanneer grotere tijdseenheden gelijktijdig of in zeer snelle volgorde worden aangesneden, situaties ontstaan, waarbij het niet meer mogelijk is deze in gedachten te verwerken. Het resultaat is dan een symbolenvisioen oftewel een aantal beelden die wel een bepaalde betekenis hebben voor u, maar die in hun complexiteit veel méér aanduiden dan u op dat ogenblik kunt verwerken. Is dit voldoende?

- ❖ *Heeft dit te maken met geduld?*

Met geduld? Het spijt mij, ik kan de verbinding niet zien. We hebben het over visioenen.

- ❖ *Mag ik heel even hierop reageren? x Hoe ligt het bij Nostradamus, die inmiddels door veel mensen bestudeerd is en tot behoorlijke, ja, duidelijke data gekomen is?*
- ❖ *Ik geloof niet dat vóór het gebeuren, de ontsleuteling van de data inderdaad praktisch mogelijk is. Ik weet dat men beweert dat die sleutel is ingebouwd op grond van misspellingen,*

maar men houdt geen rekening met de spelling in Nostradamus' tijd en men houdt verder geen rekening met de wijze waarop hij zijn kwatrijnen heeft geordend. Dus hier is het zeer moeilijk om precies en met data en tijdstippen aan te geven wat hij bedoeld heeft.

- ❖ *Toch vind ik het opvallend dat in het eerste deel van uw lezing vanavond er veel overeenkomst is met een onlangs verschenen artikel van Nostradamus.*

Die overeenkomst kan bestaan en misschien hebben wij het mis en dan heeft Nostradamus het ook mis. Misschien hebben wij gelijk en dan hebben degenen die dus Nostradamus' kwatrijnen ontleed hebben gelijk, maar er zal altijd veel méér zijn dan wij aan de hand van een korte voorspelling of een kwatrijn kunnen uitduiden en aflezen. Anders gezegd: bij het verwerken van kwatrijnen die nog niet historische feiten behandelen, kan men weliswaar een interpretatiemethode vinden welke de waarschijnlijkheid heeft, dat zij de werkwijze en bedoeling van Nostradamus weergeeft, maar wij kunnen er nooit zeker van zijn voor het gebeurd is.

- ❖ *Is dat niet totaal onbelangrijk...?*

Ik geloof dat het op zichzelf niet onbelangrijk hoeft te zijn, maar u moet zich eens even indenken: een eenvoudig pastoor die schrijft daar een hele reeks kwatrijnen en hij heeft in de historie met een aantal kwatrijnen heel goed gelijk gehad. Maar wij kunnen de betekenissen meestal pas ontcijferen, wanneer we bezig zijn met de tijd zelve.

- ❖ *Juist, dus die stellingen hebben geen zin meer?*

Nee, neem bijvoorbeeld: er zijn kwatrijnen geciteerd, waarin wel degelijk de beer - l'ours - wordt aangesproken. Dit was altijd het symbool voor Rusland. Maar nu is Rusland niet vijandig meer en moet het anders geïnterpreteerd worden. Kijk, en dan zitten we met moeilijkheden. We kunnen bepaalde dingen wel redelijk veronderstellen en vooruitzien, maar we kunnen niet álles weten en daardoor zijn we niet in staat de toekomst te beïnvloeden. Ten hoogste, en dat zou een beperkte mogelijkheid zijn, zouden mensen die aan een bepaalde waarschuwing daarin geloven, er voorzichtig en logisch rekening mee kunnen houden en daardoor hun eigen mogelijkheid, wannéér het gebeurt, aanmerkelijk verbeteren.

- ❖ *Kunt u zich in uw wereld op dezelfde intellectuele en verbale manier met anderen verstaan als nu met ons? Of kunt u bijvoorbeeld alleen goed hoofdrekenen, omdat u thans beschikt over de hersens van het medium?*

O, dank u, ik wist niet eens dat ik een demonstratie van hoofdrekenen had gegeven. Maar laten we het heel simpel zeggen: Mijn taal, als ik het zo eens mag noemen, is een uitdrukking van beelden plus emotie en intentie. Dat is dus veel omvattender dan in woorden denkbaar of mogelijk is. Maar als je met mensen wilt spreken, maar ja, nou ja, je gaat kinderen ook geen wetenschappelijke verhandeling voorlezen, je moet het omzetten in eenvoudige termen. En dat die toevallig nog intellectueel vindt, doet mij een vraag stellen, namelijk: wat is intellectueel? Zeer waarschijnlijk datgene wat redelijk en verstandig is en gepaard gaat met een redelijk gebruik van de nederlandse taal inclusief de vele vreemde termen die haar de laatste tijd haar eigen karakter geven.

- ❖ *Klopt de volgende stelling over het licht (stoffelijk licht): 'Licht kan geabsorbeerd worden en omgezet in andere vormen van energie, maar het kan niet tot rust worden gebracht. ('het heeft geen rest-energie'- begrip van Einstein -, wordt wel gezegd). Bij zijn ontstaan versnelt het tot een oneindig hoog tempo en begint zich met de hoogst mogelijke snelheid te verplaatsen', want dat is de aard van het licht.*

Ik zou geneigd zijn om te zeggen dat licht uiteindelijk een verschijnsel is wat voortkomt uit de stuwing van een partikel op het ogenblik dat een tussenstof of reflexstof wordt getroffen. Hierbij ontstaat namelijk eerst het verschijnsel licht. En als zodanig kunt u zeggen dat de versnelling van de kleinste deeltjes gelijktijdig de versnelling van het licht is. Voldoende?

- ❖ *Wat zijn de voor- en nadelen van de 'groene revolutie' (meer voedselopbrengsten op minder grond middels nieuwe zaadhybriden plus nieuwe landbouwmethoden), hetgeen de wereldvoedselproductie tussen 1945 en 1975 inderdaad heeft verdubbeld. Is dit een oplossing voor de ontwikkelingslanden, misschien in een latere fase?; of zijn, en blijven, de bezwaarkanten groter?*

Het lijkt mij dat de bezwaren groter zijn, omdat een dergelijke revolutie uitgaat van het standpunt dat de hybriden kunnen worden gevormd, dat ze kunnen worden gebruikt, dat men over de nodige instrumenten, maar ook plant-, voedings-, en schadebestrijdingsmiddelen kan beschikken, die dus bij een dergelijke intense landbouw noodzakelijk zijn. En ik vraag mij af of er een boer is in een derde wereldland die zich de kosten hiervan ooit zal kunnen permitteren. Ik wil

erop wijzen dat zelfs de landbouw in Europa in feite zich alleen verder tot massaproductie heeft kunnen ontwikkelen door voortdurende subsidiëring. Dat wil zeggen, dat de staat investeert in de voedselvoortbrenging zoals die door de boer dus plaatsvindt en dat hij zónder deze investering van de staat niet eens in staat is om z'n bedrijf volgens de huidig geldende normen redelijk te voeren. En dat impliceert dus dat een dergelijke groene revolutie - met alle wetenschappelijke achtergronden enzovoorts, enzovoorts -, voor derde wereldlanden praktisch niet haalbaar is, waarbij we dan bovendien nog rekening moeten houden met het feit dat vele derde wereldlanden beschikken over zodanig andere bodem en waterkondities dat het plantenleven daar van een totaal andere structuur zou moeten zijn dan de door u geroemde hybriden van het westen.

❖ *Hoe wist u wat u voor de pauze over de toekomst vertelde?*

Ik heb niets verteld, dus ik weet het ook niet. Het spijt mij voor u, het was een andere persoonlijkheid. En ik kan wel even informeren als u het wilt, maar ik denk niet dat het veel helpt. Per slot van rekening houden we ons bezig met de wereld en met de mensen. We zijn op onze manier ergens met de mensheid sterk verbonden. En het eindresultaat is dan natuurlijk ook dat wij prognosen kennen, omdat we meer feiten kennen die voor u een beetje raadselachtig zijn, maar die bijvoorbeeld op grond van, ik noem maar iets, de waarneming van opgebouwde spanningen tussen aardschotsen, een prognose mogelijk maken van feiten, ook wanneer wetenschappelijk deze nog niet voldoende indicaties hebben gegeven. En dat zij bij andere dingen ook. Wanneer we hebben over de economie, dan hebben we het niet alleen over produktievermogen, dan hebben we het wel degelijk ook over de mentaliteit van een bepaald volk in een bepaalde omstandigheid. En wanneer je dat gaat begrijpen dat er vele dingen samenvallen, dan zult u begrijpen dus dat wanneer wij prognose geven - nogmaals, ik heb ze niet gegeven, maar een ander heeft dat kennelijk wel gedaan -, dan is hier sprake van een synthese tussen zeer veel verschillende gegevens, waaruit een bijna onvermijdelijk gebeuren naar voren komt. Voldoende?

❖ *Is er een leven dat eeuwig is?*

Wat verstaat u onder leven? Als u bedoelt: is er een onbeperkt, dus in duur niet te begrenzen ik-besef mogelijk? Ja. Als u bedoelt een leven bijvoorbeeld in een lichaam of in een planeet is het antwoord: nee. Voldoende?

❖ *Hebben wij vóór de geboorte onze ouders uitgekozen en zo ja, hoe zit het met vermeende psychische verwonding van de ouders?*

Tja, om het heel simpel te zeggen: als je bewust bent, kies je je ouders ook bewust. Als je niet bewust bent, dan wil je ook wel graag weg en dan is het: god zegende greep, ik zie daar een kans, ik vlieg erin. En dan later zeg je: ik ben er niet in gevlogen, ik ben erin gestonken. Voldoende?

❖ *Worden veel psychische verwondingen ook bewust gekozen, hoeveel procent?*

Ik durf daar geen percentage voor te geven, het gebied is mij enigszins vreemd. Maar ik neem aan dat zogenaamde psychische verwondingen in feite alleen dáár voorkomen, waar een persoon niet in staat is met zichzelf en zijn eigen leven vrede te hebben. En dientengevolge zou je kunnen zeggen dat ze zelf gekozen zijn en mogelijk voortvloeien uit een voorstellingsfout die tot een verkeerde inkarnatie heeft geleid.

❖ *Wie was Jezus en wat betekenen zijn woorden nu nog?*

Jezus was de zoon van Maria en Jozef uit het geslacht van David. Hij heeft werkelijk geleefd, hij heeft werkelijk leringen verkondigd en hij is zelfs werkelijk aan het kruis geslagen. Wat zijn woorden betekenen: Hij probeerde de mensen van zijn tijd in de woorden en beelden van zijn tijd duidelijk te maken dat men alleen door elkaar aan te kleven, door met elkaar samen te werken, door voor elkaar te zorgen, werkelijk volgens gods gebod kon leven en gelijktijdig als méns kon leven. En ik denk dat u zich niet voldoende realiseert dat bijvoorbeeld in zijn tijd de slavernij nog bestond onder de Israeli's. Iemand die een schuld had en niet kon betalen, werd voor een aantal jaren de slaaf van degenen die hem kocht. En wanneer iemand helemaal geen middelen had en hij wilde bijvoorbeeld zijn familie redden, dan kon hij zichzelf in dienstbaarheid verkopen; hij was dan slaaf. In de joodse wet staat echter dat eens in de vijftig jaar al deze banden verbroken zijn, die kontraken gelden niet meer. Iets waar niet alle israeliërs van die tijd erg gelukkig mee waren. Dus wat zijn woorden betekenen, het is heel eenvoudig: Je kunt het herleiden tot één ding: Heb uw naasten lief gelijk uzelve. Dus precies zoals je jezelf liefhebt. Zorg voor je naaste zoals je voor

jezelf wilt zorgen. Maar hij heeft nooit gezegd: heb je naasten méér lief dan jezelf, al hebben anderen dat ervan willen maken. Voldoende?

❖ *Is het zo dat in deze tijd misschien zelfs onbewust mensen die woorden beter begrijpen?*

Ik weet niet naar welke predikant u geluisterd hebt, maar mij is daar omtrent zeer weinig bekend. Integendeel, ik heb gezien dat sommige mensen persóónlijk iets meer beginnen te begrijpen van de Evangelieën en daarmee ook wat meer afstand nemen - gelukkig zou ik zeggen - van het Oude Testament en ook van de brieven en Handelingen der apostelen. Jezus heeft zijn leer gebracht, niet anderen. Anderen hebben er een systéém in willen brengen. Hijzelf had dit niet. En misschien dat er mensen zijn die dát gaan aanvoelen en begrijpen. Maar voorlopig zijn er nog hele apparaten -, om iemand te parodiëren die die uitspraak lang geleden heeft gedaan -, waarbij men de paus uitnodigt om een land te bezoeken waarna hij het vliegveld kust, met het handje zwaait, zich laat zien, de klok terugzet en dan verdwijnt. En als dát uit Jezus voortvloeit, dan denk ik toch dat ze Jezus wel een beetje verkeerd begrepen hebben. Ik hoop dat het voldoende is.

❖ *In hoeverre mag een mens genieten van luxe?*

In zoverre hij deze luxe bezit (a), ervan genieten kan (b), en (c): deze niet verwerft ten koste van anderen. Voldoende?

❖ *In uw spreken klinkt soms een wat denigrerende opmerking door over bepaalde zaken of mensen. Is het niet zo dat het spreken over deze zaken van een oordeel zou moeten zijn ontdaan, zeker gezien het bewustzijn van waaruit u spreekt?*

Juist, ik ben blij dat u weet waar mijn bewustzijn vandaan komt. En ik zou onmiddellijk hieraan toe willen voegen dat elke persoonlijkheid die zich bewust is van een omgeving of van een situatie, dit alléén kan doen door een tegenstelling voor zichzelf te scheppen waardoor hij zijn eigen plaats en waarneming kan waarderen. Als zodanig kun je niet iets ontdóen van alle oordeel zonder gelijktijdig het ín zichzelf onmogelijk te maken als uiting. En misschien vindt u het denigrerend, wanneer bepaalde dingen niet zo - o, hoe moet ik zeggen -, roemrucht worden beschouwd als u dat doet. Het is niet de bedoeling ú daarmee te kwetsen, daar ben ik van overtuigd. Maar het is wel degelijk een poging om duidelijk te maken hoe, in dit geval ik, en in andere gevallen andere sprekers, bepaalde dingen voor zích ervaren. Het is uw recht om er anders over te denken. Niemand zal dat u afspreken, maar ik dacht dat het ook ons recht was om de situatie weer te geven, toestanden of waarden weer te geven zoals wij die vanuit ons standpunt beleven. Voldoende?

❖ *Inkarneer je altijd als mens of kan je ook als insekt terugkeren?*

Nou, theoretisch zou het kunnen, maar ik kan mij niet voorstellen dat iemand die mens is geweest, later als vlo wil dartelen. Dus men heeft de neiging om naar een gelijke vorm terug te keren. En als dat door omstandigheden niet mogelijk is, dan neemt men de dichtsbijliggende vorm. Je zou dus kunnen zeggen: misschien kan een mens nog een hond of een varken worden - er zijn trouwens mensen die hebben er geeneens inkarnaties voor nodig -, een denigrerende opmerking, u hebt gelijk, - maar gelijktijdig een konstatering -, maar dan zal men toch altijd kiezen voor warmbloedigen met een zekere mate van emotioneel en bewustzijnsprocessen. Want zonder deze is de inkarnatie zinloos.

En een insekt heeft automatismen plus bepaalde groepservaringen, maar die zijn juist voor een mens onaanvaardbaar. Ik denk dus niet dat er veel zullen zijn. Als u dus per ongeluk op een kever trapt, nietwaar, denkt u dan niet: o, dat zou opa kunnen zijn, want die kans is er één op vele triljoenen. Voldoende?

❖ *In Noord-West India bestaan er kommunes gebaseerd op de leer van de wereldleraar, waarin het gebruiksdenken wordt toegepast. Hoe gaat dat in zijn werk en wordt dat een voorloper van het economisch denken en doen en laten, ook in de westerse wereld? Kent dit gebruiksdenken totaal geen winstdenken?*

Het is heel eenvoudig en dát deze kommunititeiten bestaan is ook algemeen bekend geworden, althans in het land zelf. Ze zijn er alleen niet gelukkig mee, omdat men gezamenlijk taken volbrengt. Ieder doet wat hij kan. Dus als buurman een huis wil bouwen en ik kan goed metselen of ik kan goed pleisteren, dan zal ik dat voor hem doen. En ik vind het ook heel normaal dat hij dan bijvoorbeeld bij mij landbouw gaat bedrijven. Het is verder zo: ik héb iets, natuurlijk. Maar als ik het niet nodig heb, dan is het ter beschikking van een ander. En dan kan ik hoogstens zeggen als eigenaar: zeg, wie heeft het het méést nodig? En desnoods vraag ik een ander: weet jij wie het het meest nodig heeft; en dan komt men tot een dergelijke verdeling. Het is

gebruiksdanken dus. Het is geen winstdanken in die zin dat een enkeling probeert rijker te worden ten koste van anderen. Het is wel zo dat men zoekt naar een vorm van samenwerken en leven, waarbij voeding, kleding, onderdak voor allen volgens hun eigen normen aanvaardbaar mogelijk is. Voldoende?

(Er zijn nog wel schriftelijke vragen, maar we moeten om de tijd denken. Nou, dan gaat u over naar andere vragen. Ik heb geen bezwaar. Wilt u nog mondelinge vragen stellen?).

❖ *Wat is het geestelijk weerbericht voor de komende maanden?*

Een geestelijk weerbericht? Nou, ik zou zeggen: het einde van deze maand en ook waarschijnlijk het eerste gedeelte van de volgende maand is het geestelijk gezien voor de meeste mensen donderen. Ze zijn ongeduldig en ze weten niet precies waaraan zij toe zijn. Deze gejaagdheid is overigens een onbewust aanvoelen van verdere ontwikkelingen en hangt samen met een golf wit licht die zich overigens over ongeveer zes tot acht weken, nogmaals en dan voor kortere perioden, waarschijnlijk drie dagen zal herhalen. Verder moeten we er rekening mee houden dat rond de vierde of vijfde van de volgende maand - het is dus geen aprilmoop -, een rode invloed kenbaar zal worden, waardoor veel feller en driftiger en hartstochtelijker wordt gereageerd op elk gebied. En dat wil dus zeggen: als u gehuwd bent, dan hebt u nog een leuke tijd voor de boeg ook, maar als u op straat loopt, dan kan het wel eens tot een vechtpartij komen waar men anders niet toe gekomen zou zijn. Verder verwacht ik dan een sterke blauwperiode die het einde van april en begin mei omvat. En in deze blauwperiode zouden bepaalde wetenschappelijke en logische konklusies kenbaar kunnen worden. Ik vermoed dat ook op het gebied van de geneeskunde belangrijke publikaties komen. Ik verwacht daarnaast dat een andere benadering van de wereld als geheel zal worden gepubliceerd, waarbij bepaalde technische gronden en waarnemingen als basis gelden. Iets wat overigens door de regeringen voorlopig genegeerd wordt. Voldoende?

Nog andere dringende vragen? Nou, er is niemand die dringend moet, gaan we over naar het laatste stuk, het klapstuk zeggen we wel eens, zonder hutspot, waar wij proberen aan de hand van een drietal woorden die u geeft een korte eindthese samen te stellen.

Nukleaire afval, liefde en overal. Nou, ik zou zeggen dat ik liever de liefde overal zie dan het nukleaire afval (het rijmt nog ook).

Maar laten we het zo stellen: de mens die alle dingen denkt te kennen en uit zich alle dingen maakt, voelt zich door de omstandigheden en door de feiten vaak gewraakt, omdat hij niet het geheelprobleem, maar slechts een deel erkennen kan. Het nukleaire afval, vrienden, is slechts een deel daarvan. Want liefde, zegt men, is een roes. Liefde is elkaar verstaan. Liefde, dat is in elkaar en met elkander samengaan. Maar is de liefde eigenlijk niet het vinden van een deel van het ik?

Deel zijn van de ander, niet de ander deel maken van jezelf?

Is liefde niet erkennen hoe goed, hoe schoon, hoe mooi anderen zijn?

Maar nee, wij willen klare wijn. En na het burgerlijk kontrakt en het sexueel gesloten pakt, ontbindt zich tot de scheiding snel gevoelskou, armoede, tot hel, waarin men zich verworpen weet, terwijl men in zichzelf vergeet dat liefde was: het al aanvaarden, het maken deel van het eigen ik en deel zijn van den ander ook.

En als men dat niet kan verstaan, hoe kan men dan in ware liefde ooit te samen samen gaan?

Neen, het is met wereld en met liefde precies hetzelfde oude spel. Men begint met schoonheid en verrukking, met kracht en eindigt met een hel. Men zoekt de liefde, vindt de liefde, men heeft zichzelf meer lief dan de liefde en dat wat tot de liefde leidt.

Het nukleaire afval van gevoelens, de wereld van vergankelijkheid, waarin je zelve mee vergaat, omdat je dacht: nu heb ik lief en liefde dan vergaat, omdat ze anders was dan je verwachtte, durfde te denken. En als de energie gewonnen wordt, nukleair en vol en steeds, dan is het schoon dat lichten branden.

Als het afval verder brandt, dan wordt het leven stil verteerd.

Dan wordt het geheel een giftig land, waarin een enkele lamp misschien en een belegging nog regeert. Want om te leven moet men weten dat alle dingen samen gaan, dat werkelijk leven wordt geboren uit weten, kennen en verstaan, maar ook aanvaarden zonder grenzen.

Orde der Verdraagzamen

En samengaan in werkelijkheid, niet ene eis tot top verheffen het andere zonder veel respijt wegwerpen als onbegrepen.

Het afval van een levensstijl.

Neen, laat ons dan maar weer verheffen de liefde tot een werkelijkheid die in ons leeft, die uit ons straalt, die niet meer tot de roes slechts leidt, maar innig zijnde, saam verweven, ons maakt tot meer dan je zonder dit in het leven ooit kon zijn.

Want liefde kan verrukking geven, maar liefde is ook heel vaak pijn.

En als je dan het afval stort, dan doe je niet alleen een ander, maar ook jezelf steeds tekort.

Want 't nukleaire afval zal je naar de ruimte moeten schieten, totdat het verdwijnt in het glanzende, felheid van de zon.

Totdat de delen, saam versmolten, je zijn als in het begin.

En ook de liefde houdt dat in. Problemen zou je moeten werpen, ver van je af, ver in de tijd, ver buiten eigen werkelijkheid, totdat ze wel verteerd en nieuw herboren, worden tot het nieuwe zonnegloren van de aanvaarding, nu, voor eeuwigheid.

Zo, vrienden, ik hoop dat u het nukleaire afval hierin niet teveel zult missen. Vergeet nooit dat je niet alleen het licht kunt scheppen, als je er andere dingen voor verandert en verteert. Dan blijft er afval achter. En dat is dat afval dat de wereld vergiftigt, dat de mens vergiftigt en het is dat afval dat overbodig is.

Ik dank u voor uw aandacht. Goedenavond.